

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " "
četrt " " 6 " 50 " "
mesec " " 2 " 20 " "

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " "
četrt " " 5 " — " "
mesec " " 1 " 70 " "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.Naročnino in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rokopis se ne vračajo,
nefrenkovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 71.

V Ljubljani, v petek 28. marca 1902.

Letnik XXX.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnštvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 " | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljanje velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 " | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnštvu „Slovenca“.

Štajerski Slovenci proti liberalni politiki glede Celja.

Ideja, ki jo je sprožil »Slov. Narod« glede kompromisa z liberalnimi Nemci na Štajerskem, je le logična posledica večletne politike liberalne stranke na Kranjskem. Zveza z Nemci v deželnem zboru cvete že dolgo časa. Kako se moreta v državnem zboru gledati kot sovražnici stranki, ki si v deželnem zboru vroče stiskata roke? Dr. Tavčar je proglasil v svojem kandidatnem govoru, da je njegova oseba njegov program, in ta program je — boj proti klerikalizmu. Liberalna stranka sploh nima nobenega drugega ideala, kakor tega, katerega konkretni izraz je Tavčarjeva oseba.

Zato je dr. Tavčar rotil v državnem zboru liberalne Nemce, da naj glasujejo za celjske slovenske vsoprednice. A zakaj? Zato, da ne bi liberalci Slovence še bolj odbili od svojih naprednih idej. Dr. Tavčar je rekel, da bi celo rajši videl, če bi katoliški Nemci glasovali zoper Slovence. Zakaj? Zato da bi

»Slovenski Narod« lahko zopet lopnil po — klerikalcih!

Tako se suče vsa liberalna politika res samo okoli ene osi — okoli »klerikalizma«. Liberalci hočejo zdaj raztegniti to politiko čez kranjske meje tudi na obmejne pokrajine. Tudi na Štajerskem se naj združita liberalni Slovenec in liberalni Nемеc in naj skupaj udarita po — farjih. To je prava ideja onega kompromisa, ki ga ponuja »Slov. Narod« grofu Stürgkhu.

Štajerski Slovenci za zdaj niso sprejeli te insinacije od liberalne strani. Saj mora biti najpreprostejšemu liberalcu jasno, da bi taka politika pomenila pogin štajerskih Slovencev.

Laupni shod štajerskih domoljubov v Celju je zato sklenil sledečo

Izjava:

Dne 24. sušca 1902 v celjskem »Narodnem Domu« vsled vabila svojih tukajšnjih deželnih poslancev zbrani Slovenci izreku jejo enoglasno svoje globoko obžalovanje, da je »Slovenski Narod« v svojem listu od dne 24. t. m. štajerskim Slovincem priporočil kompromis v zadevi samostojnih slovensko-nemških nižjih gimnazijskih razredov v Celju.

Tak nasvet smatrajo zbrani celjski Slovenci za opomin k nad vse sramotilnemu popustu osnovnih svojih kulturnih zahtev, k odstopu od ene prvih pridobitev glede svojih srednjih šol in tako k nemoškemu, strahopetnemu, breznačajnem ubegu iz boja za obstanek naroda slovenskega.

Časnik, ki vabi štajerske Slovence v kompromis glede samostojnih slovensko-nemških gimnazijskih razredov v Celju, v katerih se vsaj trije predmeti učijo v slovenskem jeziku, — časnik, ki popolnoma prezira ravno v zadnji dobi tako glasno in si-

jajno dokazane pravice štajerskih Slovencev do treh polnih srednjih šol slovenskih, — časnik, ki v ožigled tej sveti pravici nasvetuje popustone tako težko priborjene malenkostne trohice od te pravice, — časnik, ki to postojanko podira, — tak časnik ni in ne more biti glasilo štajerskih Slovencev.

Ako bi res kak slovenski državni poslanec omejeval svoje parlamentarno delovanje v obrambo Celja v smislu »Slovenskega Naroda«, tak poslanec bi bil nevruden zaupanja svojih volivcev.

Dr. Dečko,
predsednik zbora.Baš,
poročevalec.

Mi dostavljamo k tej izjavi samo to, da ne zadostujejo proti liberalcem nikaki protesti, nobeni razlogi, nobene prepričevalne besede. Proti liberalnemu nastopanju pomaga samo — politika odločnega dejanja.

Koloman Tisza in Hrvači.

(Iz Hrvaške.)

Današnji zistem na Hrvaškem je plod vlade pokojnega ministerskega predsednika Kolomana Tisze. Z državnikom Deakom so mogli skleniti Hrvači povoljnijo nagodbo, nego je bila ona leta 1868; neodločnost njihova je bila kriva, da so morali v tem državnem dogovoru marsikaj popustiti Mažarom, toda pravičnejši duh mažarske politike je vzdržal vendar-le še prijateljstvo med Ogrsko in Hrvaško ter je prišlo leta 1873 celo do premirja med obema narodoma in nagodba se je popravila na korist Hrvaške za bana Mažuranića.

Toda ti boljši odnošaji so trajali le do leta 1875, do nastopa Kolomana Tisze, ki je začel brezobziren boj v mažarskem duhu proti celej monarhiji, a posebno še proti Hrvaški. Koloman Tisza je bil zagrizen Mažar ter ni trpel Slovanov, a Hrvate je še posebno rad preziral

kot katolike, ker je bil goreč kalvin. Ni čudno tedaj, da je moral nastati hud boj med njegovo vlado in vlado miroljubnega in za kulturni napredek svojega naroda zavzetega bana Ivana Mažuranića. »Obzor« piše o tem boju tako le:

»Ko je Tisza prevzel predsedništvo ministertva, je na Hrvaškem banoval Mažuranić, ki je bil ravno takrat na vrhuncu svoje slave. Politika Mažuranićeva ni mogla ugajati Tiszi. On je vedel, kako bi se mogla razviti hrvaška samozavest, ko bi Mažuranićeva politika napredovala, ko bi narodna stranka potegnila na svojo stran oni del unionistične stranke, s katerim se je bila sporazumila. Zato je on začel Mažuraniću nagajati ter mu delati razne nepravilike. Mažuranić je popuščal in gledal odstraniti vsak prepir, pa se ga je zatorej ogibal, ali je pri vsem tem ostal Hrvat. Posle okupacije Bosne so se bili hrvaški poslanci tako ohrabрили v takozvanem hrvaškem zajedniškem saboru, da so Tiszi oponirali ter mu celo provzročili nekoliko parlamentarnih porazov. Takrat se je že videlo, kaj hočejo Mažari z Bosno. Oni so bili protivni okupaciji ter se niso mogli sprijateljiti s politiko Andrassyja. Tisza je dobro poznal položaj. Bosna se bode okupirala, ali v njej bode zavlada tudi mažarska politika. Hrvaški poslanci so dobro pogodili te namere Tiszine ter znali proti njim se ustavljati. Na žalost, to je bil samo meteor. Mažuranić je moral podleči Tiszinim spletkam ter je padel radi Krajine. Tisza je razumil, da se zjedinenje Krajine z ostalo Hrvaško ne da odgoditi. Ima jačih idej od najjače energije. Ali Krajine ni smel zediniti ban Mažuranić. Ponavljala se je stara historija. Mažari so že leta 1860 sprevideli, da se morajo nagoditi s Hrvati. Ali da bo nagodba takšna, kakoršna so oni snovali, se ni smela skleniti s Strossmayerjem. Sklenila se je z Rauchom. Tako je bilo tudi gledé Krajine. Le-ta se je morala zediniti; toda pod onimi pogodbami, katere so oni zahtevali. Pod Mažuranićem to ni bilo mogoče. Z banom Pejačevićem je stvar vspela.

Za Pejačevićevega banovanja se je začela ona agresivna evolucija v narodnej

LISTEK.

[18] Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

Oprostivši svojo ramo dečkovih rok, je skočila hipoma na noge in zaplakala.

»Zakaj me plašiš, hudobni deček?« je govorila jezno skozi solze. »Kaj sem ti storila? Zakaj?«

Deček je sedel na svojem prostoru globoko povešene glave in ni vedel, kaj bi počel, čudno čuvstvo nevolje in ponižanja je s pekočo bolečino napolnilo njegovo srce. Zdej je prvokrat čutil ponižanje zaradi pohabljenosti; zdaj je spoznal, da njegova telesna nepopolnost ne provzroča samo sočutja, ampak tudi strah. Seveda si ni mogel jasno razložiti tega težkega čuta, ki ga je dušil, pa tudi to, da je bila njegova zavest nejasna in temna, mu ni moglo zmanjšati trpljenja.

Čuvstvo žgoče bolečine in sramote mu je sililo v grlo; pal je na travo in zaplakal. Plakanje je postajalo vedno silnejše, krčeviti vzdihji so pretresali vse njegovo malo telo — posebno še, ker si je prirojeni ponos prizadeval zadrževati to ihtenje.

Deklica je zbežala z griča; ko je pa slišala ta pritajeni jok, se je začudena vrnila. Videč, da njen novi znanec leži na obrazu na zemlji in bridko joka, je začutila sočutje, tiho se je vrnila na griček in obstala pri jokajočem dečku.

»Slišiš«, je izpregovorila tiho, »zakaj se jokaš? Gotovo misliš, da se bom pritožila? Pa nikari ne jokaj, saj ne bom nikomur povedala.«

Sočutne besede in prikupljiv glas je v dečku provzročil še glasnejše ihtenje. Deklica je sela k njemu, se dotaknila njegovih las, pogladila ga po glavi, potem pa je z nežno materinsko skrbjo, ki tolaži kaznovanega dečka, vzdignila njegovo glavo in začela z robcem brisati objokane oči.

»Daj, no, nehaj«, ga je nagovorila z glasom odrasle žene. »Saj že dolgo nisem huda. Vidim, da ti je žal, ker si me prestrašil.«

»Jaz te nisem mislil prestrašiti«, je odgovoril in globoko vzdihoval, da bi zadušil živčni nemir.

»Dobro, dobro! Saj nisem huda! Saj tudi ne boš več.«

Vzdignila ga je z zemlje in poskušala posaditi poleg sebe.

Deček je slušal. Zdej je sedel kakor prej z obrazom proti solnčnemu zahodu. Ko je deklica spet pogledala njegov obraz obsijan od rdečih žarkov, se ji je spet zdel čuden. V dečkovih očeh so še solze, oči so bile pa nepremične kakor prej. Obraz mu je krčevito drgetal, ob enem se je z njega bralo neutroško globoko in teško gorje.

»Še zmeraj si tako čuden«, je rekla z zamišljenim sočutjem.

»Saj nisem čuden«, je odgovoril deček žalostno.

»Ne, čuden nisem... Jaz... jaz sem slep!«

»Slep?« je vprašala z zategnjenim, pojočim glasom, ki se ji je tresel, kakor da bi tužna beseda, ki jo je tiho izpregovoril deček, zadala neozdravljivo rano njenemu malemu ženskemu srcu. »Slep?« je ponavljala s še bolj tresočim glasom in kakor da bi iskala zavetja pred žalostjo, ki jo je izpreletela, je objela dečkov vrat in se z obrazom naslonila nanj.

Potrta od nepričakovanega žalostnega spoznanja se mala žena ni vzdržala na višini svoje resnobe; naenkrat se je izpremenila v užaljeno, slabotno dete in začela bridko in neutrešno plakati.

VI.

Minilo je nekoliko minut molčanja.

Deklica je nehala jokati, samo zdaj pa zdaj je še zaihtela premagujoč se. S solznimi očmi je gledala, kako se je solnce potapljalo za temni robom obzorja. Se enkrat se je zablščal zlati rob ognjene krogle, nato zalesketale dve tri žareče iskre in temni robovi daljnega gozda so se naenkrat zavili v neprodirno sinjo meglo.

Od reke je popihal hladni veter in tihi mir nastopajočega večera je odseval s slepčevega obraza. Sedel je sklonjene glave; videlo se je, da se čudi tem izrazom toplega sočutja.

»Meni se smiliš...« je rekla naposled deklica, še vedno ihté, hoteč pojasniti svojo slabost.

Potem se je malo premagala in je poskusila napeljati pogovor na drug predmet, ki bi do njega oba mogla ostati ravnodušna.

»Solncece je zašlo«, je rekla zamišljeno.

»Ne vem, kakšno je«, se je glasil žalostni odgovor. »Samo... čutim ga...«

(Dalje prib.)

stranki, ki je dovela do današnjega položaja. Dosta je omeniti dveh reči: grbov in obustave ustavne vladavine. Za Tisze je na Hrvaškem ustava prenehala. Beseda ustave je sicer Hrvaškej povrnjena; toda to je pripeljalo na Hrvaško grofa Khuena Hedervaryja. Zna se, da je njega izvolil Tisza. Drugo ni niti potrebno, da se pové. Ako so se preprečile vse one nade, ki so bile stavljene v revizijo nagodbe in prihod bana Mažuranića, je tega večidel kriv Tisza. Seveda ni on edini vsega kriv, nego je treba iskati krivcev na samem Hrvaškem; ali ko se je mislilo, da so nastopili za Hrvaško bolji dnovi, takrat je dal on iz Budimpešte impuls politiki, ki ni bila naperjena samo proti hrvaškim političnim pravicam, nego tudi proti narodnemu značaju hrvaške zemlje.

To je, kar smo bili dolžni povedati, ko javljamo o smrti Kolomana Tisze. Ostalo bode povedala zgodovina. Mažarski šovinizem bode zmogel, da mu bode postavljen spomenik. Pravični in objektivni glas zgodovine bode pa glas obsodbe.

Tako, kakor »Obzor«, sodijo o pokojnem Kolomanu Tiszi tudi ostali neodvisni hrvaški časopisi, dočim ga uradni seveda proslavljajo kot velikega državnika, ki je dal Hrvaškem po nazorih teh vladnih mamelukov še večega državnika, pa ga morajo seveda že zaradi tega po bizantinskeji navadi v zvezde kovati. Nedvojbeno istina je to, da je Koloman Tisza dal smer vsem kasnejšim mažarskim vladam glede politike naproti Hrvaškem. Hrvaška se mora v političnem pogledu popolnoma zatreti in iztisniti popolnoma od vsakega upliva na razvitek avstro-ogrške države; Hrvaška more obstati le kot provincija s svojo avtonomijo, a v zajedniških stvareh mora biti popolnoma podvržena Ograkej in ne sme biti nobene razlike, zategadelj mora biti tudi v vseh teh oddelkih uradni jezik mažarski. Te Tiszine oporoke se Mažari čvrsto drže ter so dozdej v tem pogledu močno napredovali, toda v narodu hrvaškem pa vendar v kljub vsem tem naporom niso mogli zatreti narodne zavesti, marveč se godi ravno narobe, tako, da je ta zavest narodna ob smrti Tiszinej nadkrilila vse njegove za Hrvaško pogubne osnove, ki se morajo prej ali slej strmoglaviti tudi za njim v grob, ker so vse osnovane na krivičnej podlagi.

Posl. Merunowicz proti obnovitvi „železnega obroča“.

Za krakovskim »Czasom« se je oglašil sedaj tudi poljski poslanec Merunowicz v »Gazeti Narodowij«, ki se brčkone v ime celega poljskega kluba istotako izjavlja proti obnovitvi nekdanje desnice. Mož pravi mej drugim to-le: »Drugi časi, druge razmere! Že prejšnja desnica s svojo neveliko večino kakih 20 nezanesljivih (?) glasov nemških katolikov ni mogla kdove koliko storiti in ni mogla trajno vzdržati ministerstva. Tem manj bi imela potrebnih življenjskih pogojev obnovljena organizacija. Naravnost nesmiselno bi bilo, če bi se na podlagi čisto slučajne (?), iz najrazličnejših elementov sestavljene večine hotela zgraditi trajna organizacija. Najmanj pa se more računati na sodelovanje poljskega kluba pri takih projektih. Ako se je poljski klub po zadnjih volitvah iz gotovih razlogov odločil za politiko proste roke, se v zadnjem času ni nič pripetilo, kar bi vplivalo na klub, da premeni svojo taktiko, marveč ravno sedanjí poostreni položaj odločno zahteva, da vztraja klub i nadalje pri politiki proste roke.« — Ta izjava sama pove dovolj. Iz nje same bi bil Merunowicz tudi lahko izpoznal, zakaj bivša desnica ni dosegla trajnih vseh. Ali niso temu vzrok ravno Poljaki?

Bolgarija in Macedonija.

Nekateri bolgarski in mnogi zunanji listi so vedeli te dni poročati, da je več revolucionarnih čet v Bolgariji prestopilo na turško stran in se tam bore skupno s turškimi četami, a tudi proti njim. To vest pa sedaj odločno dementira oficiozni »Journal Bulgaries«, ki izjavlja, da bolgarska vlada še nikdar ni opustila gojiti najlojalnejših razmer do sosednjih držav ter vedno vršila svojo dolžnost, če so različna društva v kneževini prekoračila meje zakonitosti. Ob enem pa ta oficiozni list opozarja interesirane velesile na potrebo, da se izboljša po-

ložaj kristijanov v Turčiji, da se odstrani edina nevarnost, ki proti miru v Turčiji.

S položajem krščanskega prebivalstva v Macedoniji se pečajo tudi razni nemški listi. Tako javlja »Köln. Ztg.«, da je javno mnenje mej kršč. prebivalstvom Macedonije zelo razburjeno. Valed izredno čudnega postopanja Sarafove stranke je posebno prebivalstvo po samopomoči. Organizirale so se velike čete, ki pa ne vodijo boja proti Turčiji, marveč proti Sarafovim pristašem. Poročilo omenja dalje več grozodejstev, ki so jih učinili poslednji brez vsake kazni. Umorjenih je bilo nad 100 oseb, večinoma višjih stanov; po nekodi so bile žrtve teh samomasilnikov cele rodbine.

Srbski orožniki proti visokošolcem.

V posebno lepi luči nam kaže vladajoče razmere v Srbiji resolucija srbskih orožnikov. Visokošolci v Belgradu so namreč dne 24. t. m. priredili demonstracijo proti senatu, ki je s 18 proti 14 glasovom odklonil društveni in zborovalni zakon, kakor ga je odobrila zbornica. Notranji minister je potem umaknil predlogo. Demonstracija se je pričela že v senatu, potem se pa nadaljevala na ulici pred visokošolo. Tu so jih pa orožniki razpršili. Ta malenkosten dogodek in pa resolucija, ki jo je sklenilo dijaštvo proti orožnikom, je napotila orožnike, da so se zbrali na posebnem shodu, kjer so sklenili sledečo protiresolucijo: »Javni organi živahno obžalujejo, da so priredili visokošolci, ki bi morali dajati lep vzgled s svojim vedenjem, zadnje demonstracije in prisilili orožništvo, da je v veliko kvar ugleda najvišjega izobraževališča moralo postopati proti njim, kakor proti navadni lopovski družali.« Resolucija nosi 250 podpisov. — Radovedni smo, kako bodo odgovorili skrajno užaljeni visokošolci.

Iz brzojavk.

Na Nižjeavstrijskem so se dokončale volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Nemški liberalci imajo 40 mandatov, krščanski socialci 8. — V Pragi imajo sedaj Nemci v trgovski in obrtni zbornici od 48 mandatov 16. — Vojake zbiraajo. List »Avanti« v Rimu pravi, da se bo iz raznih laških polkov zbralo najboljšje vojake, da jih v slučaju okupacije Tripolisa pošljejo v Tripolis. — Cecil Rhodes je zapustil bogato dedščino posebno dr. Jamesonu. — Ruski minister notranjih zadev Sspjagin je odpuščen, ker se je skregal z generalom Dragomirovom v zadevi generalovega postopanja pri dijaških nemirih. Car je potegnil z generalom. — Iz Pekina se poroča, da je laški kapitan uplenil tri ladije, na katerih je bilo orožje in streljivo za kitajske vstaše. — Iz Carigrada poročajo, da sta generala Fuad Paša in Hazik paša obsojena na degradacijo in na dosmrtni zapor. — Kardinalu Rampolli je podelil črnogorski knez veliki križ Danilovega reda.

O bursko-angleški vojski.

O naznanjeni veliki zmagi Angležev nad Delareyem dosedaj še ni objavljenih nikakih avtentičnih poročil. Brčkone ni bilo tako hudo, kot je nekdo »natarbal« londonske borzne kroge.

O zastopnikih transvalske vlade, ki so se sešli minule dni pri Kitchenerju, piše »Nat. Ztg.« mej drugim sledeče: Mej Schalk-Burgerjem in Steinom ne vlada tako iskreno prijateljstvo, kakor mej poslednjim in Krügerjem. Stein je zelo bojevit, Schalk-Burger pa zelo previden diplomat. Najbolj zanimiv mej vsemi je pa brezdvomno Reitz. Ta je rojen v kapski koloniji. Skozi 14 let je bil finančni minister v državi Oranje, v letu 1889 so ga izvolili predsednikom, katero mesto pa je iz zdravstvenih razlogov odložil leta 1895. Sledil mu je Stein. — Popoln vojak je Luka Meyer. V boju z Angleži si je od domačinov črnecev zaslužil 3000 kvadratnih milj zemlje, na kateri je ustanovil republiko Vryheid, ki se je pozneje priklopila Transvalu. Vendar pa je bil on dokaj vzrok, da so bili Buri poraženi pri Elandslaagde. — Krogh je bil pred vojsko upravitelj dežele Svazi, sicer je pa ravno tako malo znan, kakor Vandervelde. — Iz navedenega opisa je razvidno, da ti možje ne uživajo pri bojujočih se Burih posebno velikega zaupanja.

Dewet in Stein bota brčkone vseskozi edina. Možje, ki so se dogovarjali s Kitchenerjem, potujejo sedaj od enega generala do drugega, da izvedo njihovo mnenje. V to svrhom jim je dal Kitchener varstveno spremetvo.

Reuterjevemu uradu javljajo iz Pretorije, da se bo prihodnjo nedeljo na prošnjo burskih odposlancev v vseh holandskih cerkvah molilo za mir.

Književnost in umetnost.

„Marija Magdalena“.

Slavni francoski skladatelj Massenet je te dni osebno vodil na Dunaju svoj veličastni oratorij »Marija Magdalena«. Dosegel je velikansk vspeh. Ulogo Kristusovo v oratoriju je pel član dvornega gledališča Slovenec g. Naval Pogačnik.

Slovenska Matica.

128 odborova seja, v četrtek dne 20. sušca 1902.

Navzočni: Gg. P. Grasselli (predsednik); dr. J. Letar, Fr. Orožen, L. Pintar, M. Pleteršnik, A. Senekovič, dr. J. Starč, I. Šubic, I. Vavrč, Fr. Wiesthaler, dr. Fr. Zbašnik in V. Zupančič (odbornik), E. Lah (zapisnikar). Skupaj 13.

Predsednik proglašil sklepčnost, otvori sejo in da besedo zapisnikarju, da poroča iz predsedstva.

Skleno se častnemu članu, J. Legu v Pragi, vseučiliškemu prof. dr. A. Friču v Pragi in odborniku dr. J. Lesarju izreči zahvalo za podarjene knjige, oziroma za posredovanje pri knjižnih darilih.

Na znanje se vzame, da je Matica čestitala dekanu in poverjeniku J. Vohu povodom imenovanja stolnim kanonikom lavantinske škofije.

Zapisnik o 127. odborovi seji, ki sta ga pregledala in potrdila odbornika dr. A. Ušeničnik in dr. Fr. Zbašnik, se odobri brez ugovora. Današnjemu zapisniku bosta overovatelja odbornika profesorja M. Pleteršnik in I. Vavrč. Na ogled je zapisnik o seji knjižnega odseka z dne 17. t. m.

Odobre se nagrade pisateljem, urednikom in korektorjem društvenih knjig za leto 1901, ki izidejo v kratkem. Odbor pritrudi nasvetom knjižnega odseka glede založnih cen posameznim iztisom teh knjig.

Na znanje se vzame, da je knjižni odsek izvolil v pripravljalni odsek za nabiranje krajepisnega gradiva odbornike: Fr. Finžgarja, Fr. Orožna, M. Pleteršnika, S. Rutarja in V. Zupančiča.

Tajnikovo poročilo o poverjeništvih, društvenikih, knjižnici in knjižni zalogi se odobri brez ugovora. Za preteklo leto je društvu plačalo udnino 2833 letnikov; od zadnje seje je Matici pristopilo 9 udov na novo. Knjižnici je v isti dobi prirastlo 74 knjig, zvezkov in časopisov: 62 zamenjanih, 12 podarjenih.

Ko se reši še dvoje prošenj za podaritev založnih knjig, zaključí predsednik sejo po šestih zvečer.

Dopisi.

Iz Tržiča, 26. marca. V Tržiču se je med 16. in 23. marcem t. l. obhajal dvojni sveti misijon. Za slovenske farane je bil sveti misijon v farni cerkvi. Vodili so ga č. o. o. Jakob Verhovec, Janez Kunstelj in Alojzij Žužek iz družbe Jezusove. — Za Nemce in nemškega jezika zmožne Slovence je bil poseben sveti misijon v podružni cerkvi sv. Andreja v Tržiču. Ta misijon za Nemce je vodil č. o. Franc Zehngruber. Obeh svetih misijonov so se farani udeleževali v kar največjem številu. Pri prvem slovenskem govoru zjutraj ob pol 5. uri in pri večernem ob 7. uri je bila cerkev vselej natlačeno polna. Res, hvala Bogu in gospodom misijonarjem, da sta tako izvrstno vspela obadva misijona! Tekom desetih dnij je bilo obhajanih nad 3300 pobožnih vernikov — najboljši dokaz, s kakošnim veseljem so se poslužili tržiški farani svetega misijona, da so ob enem opravili velikonočno spoved. Posebno hvaležnost je pa vsak pošten in odkritsrčen Tržičan dolžan veleč. gospodu duhovnemu svetniku Fr. Špendalu, da je oskrbel za Slovence in Nemce sv. misijon, in sicer sam brez vsake podpore faranov.

† Kardinal Missia.

Naredba kapitularnega vikarja.

Metropolitanski kapitelj je takoj po smrti izvolil kapitularnega vikarja prošta mil. gosp. Andreja Jordana. Ta je izdal na vse dekanate naredbo, v kateri določuje, kako se naj zvoni itd. Glede pogreba določuje:

»Svetno in redovno duhovništvo, kinizadržano po opravilih, naj pride v mesto dne 2. aprila okoli 9. ure dopoldne, in sicer v talarju, z roketom in biletom. Za pogreb se zberov v semeniški cerkvi.«

Nadalje določuje, da naj v goriški škofiji mašujejo slovesno sveto mašo z »Libero« in oficijem.

Pri sv. maši se naj moli collecta »de Spiritu sancto«, da bi nadškofija kmalu dobila višjega pastirja.

O zadnjih trenutkih kardinala Missia se čujejo še tele podrobnosti:

V nedeljo zvečer se je Njega Eminencija mudil v pisalni sobi do 10. Zdravniki so mu odsvetovali vsako delo, ali on je bil dela tako vajen, da ga ni mogel pustiti. Imel je pa vže iz Gradca navado, da je delal po noči, ker so ga črez dan preveč motili. Preden je šel k počitku, je odmolil sv. rožni venec. Okolu polnoči se je pojavil hud srčni napad, kakoršnih je imel od jeseni minulega leta mnogo. — Sestra križarka Agripina, ki mu je po noči po zdravnikovem naročilu stregla, je bila takoj na pomoč. Položila mu je obkladke na prater mu pripravila aparat za vdihovanje kislica. Na to je šla v stransko sobo po drug aparat. Ko se je pa vrnila, našla je že Nj. Eminencijo v jako nevarnem stanju. Sklicala je brž služabnike in č. g. kapelana Ličana in kancelarja Zampara. Gosp. kapelan Ličan mu je nemudoma podelil sv. zakramente za umirajoče. Na to je Eminencija še parkrat izdihnil in umrl ob pol 1. uri držeč v desnici mrtvaško svečo, katero si je dva dni prej sam k postelji prinesel, v levici pa križ s svetinjami. K postelji se je zbrala vsa domača družina, ki je pri njem molila do jutra.

Pritekel je tudi domači zdravnik gosp. dr. Pontoni, toda prepozno.

Eminencija je bil v nedeljo cel dan ne navadno vesel. Sklenil je, da bode sam opravil v stolnici vse cerkvene slovesnosti velikega tedna. Maševal je v nedeljo ob pol 9. uri. Pri kosilu in pri večerji je bil zelo šaljiv. Ko so mu hoteli pri kosilu napraviti napitnico k četrti obletnici njegove izvolitve za goriškega nadškofa, rekel je: »Pustite to! Obletnica je jutri t. j. 24. marca! Jutri morate napraviti napitnico!«

Oporoka Njega Eminencije. Glavni dedič je deško semenišče v Gorici. Bogato knjižnico je Eminencija podaril škofiji. Nekaj je volil ubogim in sorodnikom. Izvršitelj oporoke je monsignor Kravanja. Ker je pokojni kardinal dal na svoje stroške popraviti nadškofijsko rezidencijo, je Njegova zapuščina jako skromna. Pokopan bo v cerkvi na sv. Gori. Oporoka je bila spisana na vernih dus dan 1. 1901.

Pogreba kardinala Missia se bo po svojem zastopstvu udeležila tudi »Krščanska ženska zveza«.

Kranjski deželni odbor je v današnji svoji seji izrazil sožalje goriškemu metropolitanskemu kapitelju povodom smrti kardinala Missia.

Mrtvaški oder.

Kardinal Missia položen na mrtvaški oder v škofijski kapeli, ki je opravljena v črno, je oblečen v škofovsko obleko vijoličaste barve. Obraz mu je neizpremenjen. Na prsni mu leži pastirska palica, in okoli vratu ima pallium (znamenje metropolita). Kardinalske klobuk je postavljen ob vnožju. Neprenehoma moli duhovnik ob odprti rakvi. Ljudstvo prihaja v trumah iz mesta in z dežele kropit blagega pokojnika. Prihajajo kar cele procesije. Ganljivo je gledati, kako odkritosrčno kaže ljudstvo spoštovanje in ljubezen do pokojnika. To je pač lepo zadodčenje za grdo blatenje od strani liberalcev!

V nedeljo, ponedeljek in torek se bodo skoro cel dopoldan brale sv. maše v kapelici pred rakvijo. Govori se, da pošlje tudi presvetli cesar k pogrebu svojega zastopnika. Učni minister Hartel je brzojavno naznanil tržaškemu cesarskemu namestniku, naj se udeleži pogreba tudi kot zastopnik učnega ministerstva.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. marca.

»Slovenski Narod« in »Celje.« Naravno je, da je znani »Narodov« članek, v kojem pledira za kompromis v celjski zadevi, silno razburil duhove na vsem Slovenskem. Štajarski Slovenci so takoj učinili odločno protestno akcijo, ki je potrebna ali vsaj umestna gledé na to, da se »Slov. Narod« še od prejšnjih časov sem smatra v neslovenski javnosti, koder naših razmer ne poznajo, pogostoma kot nekako vodilno vseslovensko glasilo v narodnostnih vprašanjih, vsled česar

A za to se ne rabijo Marconijevi aparati, ampak oni, ki jih je izumil nek častnik signalnega oddelka. Tudi ti že kažejo popolen uspeh in govori se, da jih bodo uvedli v mornarici kakor tudi v armadi mesto Marconijevih, ki je zahteval za svoje previsoko ceno.

Priloga današnje številke prinaša nov Kathreinerjev sujet, prav tako izviren v ideji kakor one Kathreinerjeve slike, ki so se pričevale v prejšnjih letih in ki so še splošno v spominu. Zbirke teh slik, ki so se napravile marsikje, je kar najlepše obogatil mladi, nadebudni dunajski umetnik Adams s to izvorno kompozicijo. Brhka kmetiška dekl'ca, podoba cvetočega zdravja in veselja do dela, se vrača od žetve med dozorelim, težkim klasovjem. Predmet kakor umetniško lepa izvršitev sta enako mična in kažeta iznova, kako zelo se trudi firma Kathreiner, da namene svoje propagande združuje z zahtevami lepote in prikupnosti. Če se tako izborno blago, kakršno je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, na tako okusen in simpatičen način priporoča občinstvu, ni čudo, ako je lep in trajen uspeh plačilo takemu prizadevanju.

Darovi.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 1. do 25. marca poslali prispevke p. n. gospoda in korporacije: Srednjemestna in šentjakobsko-trnovska ženska podružnica v Ljubljani po predsednicah Fr. dr. Tavčarjevi in Iv. Zupantičevi dohodek veselice 1128 K, dr. Fr. Stor v Ljubljani Iv. Vese-lovo zapuščino 2819'88 K, veletržec Fr. Kollmann v Ljubljani ob svojem ozdravljenju za pirhe 300 K, neimenovan dobrotnik 100 K, upravništvo »Slov. Narod« 146'90 K, Mohorjani v Dražgošah 3 K, begunjski Mohorjani na Gorenjskem 12 K, izkupilo za podarjeno uro 10 K, šentjakobski Mohorjani v Ljubljani 24'20 K, občina Vremski Britof 20 K; podružnice: ženska v Novem mestu 264 K, izvenakademična v Gradcu 100 K, ženska v Mariboru 155 K, za Slovenji Gradec in okolico 41'81 K, v Gorjah na Gorenjskem 30 K, moška v Celju 153 K 07 v., v Ilirski Bistrici 54 K, ženska v Celju 300 K, ženska v Ribnici pokroviteljstvo 200 K (po »Sl. N.«); posojilnice: v Mariboru 100 K, v Ormožju 30 K, v Konjicah 50 K, v Brežicah 40 K, v Trebnjem 20 K, v Kamniku 50 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. marca. Včeraj je bil tu shod poslancev nemške ljudske stranke z Nižjeavstrijskega, ki so sklenili, organizirati stranko za bližnje deželnozborske volitve. V strankarsko vodstvo so bili izvoljeni Kittinger, Kolisko, Völkl in Kienman. Ti bodo stopili v zvezo tudi z drugimi strankami proti krščanskim socialcem.

Zader, 28. marca. Bivši namestnik fem. baron David je včeraj s so-progo ostavil mesto in se na „Dalmati“ podal na Reko.

Cetinje, 28. marca. Prine Mirko se je povrnil s potovanja. Poroka se vrši v Cetinju. Čas še ni določen.

Benetke, 28. marca. Zunanji min. Prinetti je došel iz Rima in obiskal grofa Bülowa.

Berolin, 28. marca. „Volkszeitung“ javlja iz Kolina, da angleški odposlanci vabijo moške z obljubami velikega plačila v angleško južnoafriško armado. Tudi mnogo konj je bilo zadnji čas zopet pokupljenih za Angleže.

Bruselj, 28. marca. Krüger označuje Schalk Burgerjev mirovni korak za brezvspešen.

Umrli so:

25. marca. Antonija Krajšek, delavčeva hči 5 dni, Jenkove ulice 11. Zivljenske slabosti. — Josip Hartman, zidar 60 let. Poljanska cesta 56, pljučnica.

26. marca. Josip Kera, dninar, 60 let. Bohoričeve ulice 26. bronhitis. — Ana Čeček, zasebnica 25 let, Dunajska cesta 6. jetika.

V bolnišnici:

24. marca. Ivan Kamenšek, dninar 63 let. myo-degeneratio cordis.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 756'0 mm.

Dan	Čas opa- sovanja	Stanje leto- meters v mm.	Tempe- ratura po Celziju.	Vetrarj	Nebo	Padavina v 24 urah
27	9. zveč.	752'2	5'2	sr. jvzh.	jasno	
28	7. zjutr.	750'6	0'2	sl. sever.	jasno	0'0
28	2. popol.	729'8	13'3	sr. jzah.	sk. oblač.	

Srednja večerajšnja temperatura 6'0°, normale: 5'8°

Prošnja.

Gospoda, kateremu sem posodil pravila **Marijine družbe**, prosim, naj mi vrne dotično listino.

V Kamni gorici, 21. marca 1901.

A. Verbajš,
župnik.

366 3-3

Bogato svojo zalogo

ajnovčje izvršenihi
vsakovrstnih

VÓZ

priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu ponizki ceni.

Stare, obrabljene vozove jemljem v račun, ter sprejemljem vsa v mojo stroko spada-joča popravila po najnižji ceni.

Peter Keršič

299 6

zaloga in tvornica vóz
v Šiški pri Ljubljani.

Nova hiša,

z nekoliko posestvom, v bližini velikih tovarn, pripravna za gostilno ali drugi obrt, je pod ugodnimi pogoji **na prodaj**. 304 6-4 Kje, pové upravništvo »Slovenca«.

Lepe barvane

podobe sv. očeta Leona XIII. z jubilejsko molitvijo

priporoča

prodajalnica, **Kat. tiskovnega društva,**
(**H. Ničman**).

Cena: 100 skupaj **4 K**, posamezne **6 h**.

Književna novost!

Marjetice

nabrane nežni mladini.

• • • Uredil in založil • • •

Alojzij Merhar.

Prijateljli mladine, sežlte po knjigi. Knjiga je skrbno ure-jena in moderno opremljena

Stane broširan izvod 30 kr., kartoniran 40 kr., v platno vezan 55 kr., elegantno vezan 90 kr. Naroča se v Ljubljani v semenišču. Zlasti primerno za veliko-nočno darilo otrokom. — Naročilu se • • • ugoti takoj! • • •

367 5

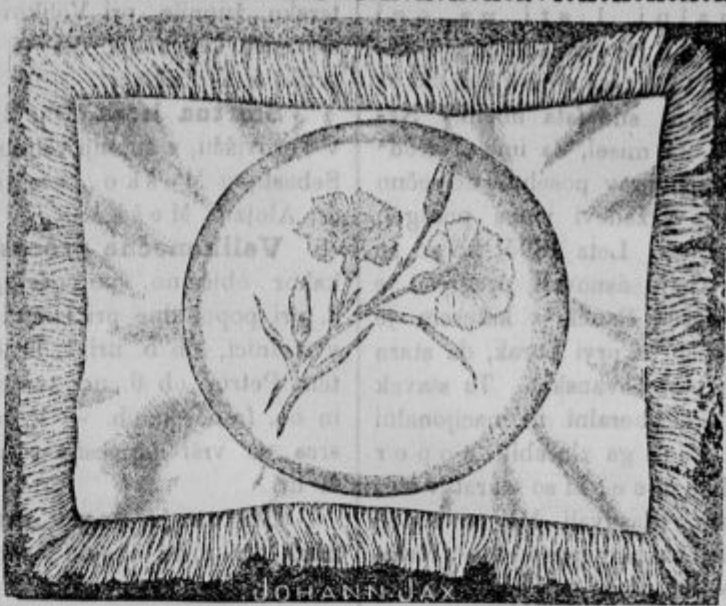
Solnčnike

391 v največji izbiri 9-1
po najnižjih cenah priporoča

L. Mikusch

v Ljubljani, Mestni trg 15.

Janez Jax in sin
tovarniška zaloga šivalnih strojev in koles
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Janez Jax in sin
tovarniška zaloga šivalnih strojev in koles
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

K vsakemu mojih družinskih šivalnih strojev pošljem na željo proti doplačilu samo 5 gl. **ново vezilno pripravo**. S tem orodjem se lepo in lahko izvršujejo vsakovrstna vezenja: pisana, z vrvicami, monogramna, predrti itd. 319 3-3
Pouk v teh delih vezenja je v prodajalnici brezplačen.

Rapidol je izvrstno sredstvo za ličenje sobnih tal. Isto odstranja in preprečuje lepljivost ličenih desk Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 228 1 12-8
Vnanja naročila proti povzetju.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Št. 404.

Razglas.

369 3-2

Za zgradbo nove klavnice v Kranju oddalo se bode potom pismenih ponudb sledeče delo:

- a) uravnava terena s K 379.—
- b) zgradba klavnice » 33454.—
- c. kanalizacija » 1100.—
- d) notranja oprava » 7226.45

v skupni svoti K 42159.45

Pismene, postavno kolekovane ponudbe, v katerih je ponudbene svote s številko in besedami zaznamovati, so do 8. aprila 1902 opoldne pri podpisnem mestnem predstojništvu s 5% varščino ponudene svote izročiti s pristavkom, da ponudnik stavbene po- goje pozna in se istim brez ugovora podvrže.

Načrti, troškovniki in pogoji so v uradnih urah vsakemu v občinskem uradu na razpologo.

Mestno predstojništvo v Kranju,

dne 22. marca 1902.

Koledar
ka toliškega tiskovnega društva
v Ljubljani sa l. 1902
z jako zanimivo in rabno vsebino, z ime-
nikom učencev za več ko 400 šolarjev,
z zapisnikom bolnikov, gospodarskim za-
pisnikom itd. stane v »Katoliški
Bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h,
po pošti pošiljan 10 h. več.

126 26-13

**Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.**

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Spomladanske novosti

konfekciji

za

300 6-6

dame, gospode in otroke

priporočata v velikanskej izbiri

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.